

A magyar gazdaságban a múlt év második felében kibontakozó lassú élénkülés 2003. I. negyedévében nem folytatódott. A **bruttó hazai termék** az I. negyedévben 2,7%-kal volt nagyobb, mint az előző év azonos időszakában. A KSH a GDP növekedésének az összetevőit ugyan még nem közölte, feltételezésünk szerint azonban a növekedésben továbbra is döntő szerepe volt a belföldi felhasználásnak, és ezen belül a háztartások fogyasztásának. Erre utal a kiskereskedelmi forgalom változatlanul gyors növekedése, továbbá a magas bérkirárlás.

Jelentős mértékben romlott a **folyó fizetési mérleg** a tavalyi azonos időszakkhoz viszonyítva, aminek következtében az első negyedévben közel egymilliárd euróval nőtt a nettó külföldi hitelállomány.

A márciusi **külkereskedelmi** forgalmi eredmények illeszkednek a tavaly augusztusban megkezdődött trendbe; a behozatal most is dinamikusabban alakult, mint a kivitel. Az első negyedévben a külkereskedelmi kivitel volumene (forintban számolva) az előző év azonos időszakához képest 5%-kal csökkent, a behozatalé nem változott.

Az **építőipari** termelés volumene részben a kedvezőtlen időjárás, részben a tavalyi néhány nagy értékű beruházás miatti magas bázis következtében jelentősen csökkent mind 2003 márciusában, mind az év első három hónapját tekintve.

Hosszabb gyengélkedése után erősebb hónapot zárt azonban az **ipar** márciusban. Összességében folytatódik a szektor tétova mozgása, amely hosszú távon enyhén gyorsuló növekedést jelent.

Az év első harmadában a **szállodai** szobák felét sem használták a turisták. Március végéig a külföldiek csaknem tizedével kevesebb időt töltöttek nálunk, mint tavaly ilyenkor.

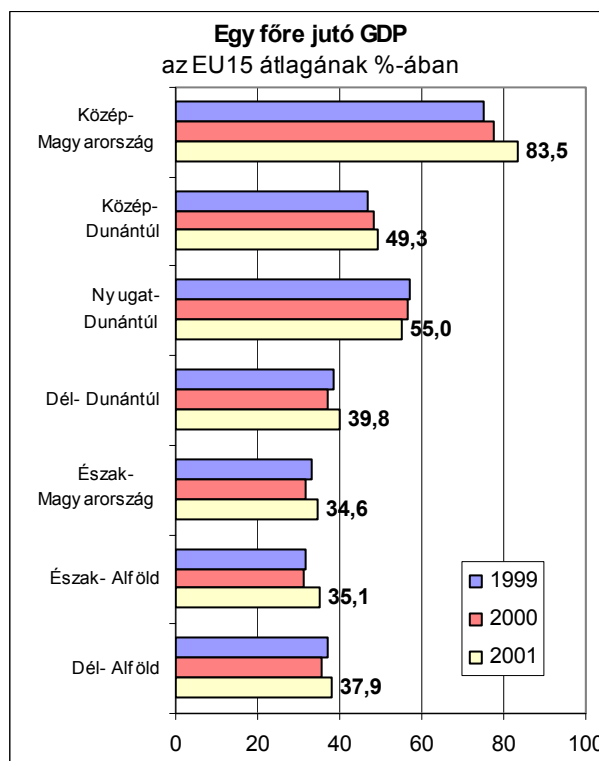
Regionális különbségek

2001-ben kissé mérséklődtek az egy főre jutó GDP alapján számolt területi különbségek Magyarországon, elsősorban a fejlettebb régiók stagnálása, illetve az elmaradottabb területek jó mezőgazdasági eredményének köszönhetően.

Továbbra is jelentősek azonban a területi GDP-adatok közötti eltérések. A legfejlettebb Nógrád megyében a gazdaság teljesítménye mindössze 28%-a a budapestinek, a közép-magyarországi és az észak-alföldi régió között pedig 2,4-szeres a különbség.

Néhány megye relatív pozíciójában látványos elmozdulás történt: Pest például 1994-ben még a sereghajtók között volt a fejlettségi listán, most pedig a kilencedik. A 90-es évek közepe óta Komárom-Esztergom megye a tizedik helyről az ötödikre ugrott előre, Hajdú-Bihar és Békés viszont a középmezőnyből lecsúszott a szegényebbek közé. A közép-magyarországi régió fejlettsége Budapest szárnyalásának köszönhetően méginkább kiemelkedett, immáron az európai átlag 83,5%-ára tehető, míg a főváros már 8%-kal fejlettebb, mint az uniós átlagszint.

Csökcent az ország elmaradottsága az Európai Unió átlagos fejlettségéhez képest: 2000-ben az egy főre jutó GDP Magyarországon vásárlóerő-paritáson számolva az uniós átlagának 49,8%-át tette ki, míg 2001-ben annak 52,8%-ára nőtt.

Folyó fizetési mérleg

Márciusban 379 millió eurós hiánnyal zárt a folyó fizetési mérleg, ami több, mint 200 millióval haladja meg a tavalyi azonos időszak deficitét. Az év eleje óta felhalmozott hiány is jelentős (987 millió euró), több mint kétszerese a tavalyi megfelelő értéknek. Szezonálisan kiigazított adatok alapján ugyanakkor a hiány márciusban már nem nőtt tovább.

A jelenős negatív egyenleg háttérében elsősorban az áruexport visszaesése és a szolgáltatásimport növekedése áll. A szolgáltatásokon belül az idegenforgalom helyzete nem romlott tovább, vagyis a hiányt az egyéb szolgáltatások egyenlege generálta. A folyó fizetési mérleg hiányának növekedése különösen annak fényében aggasztó, hogy az a beruházások igen mérsékelt bővülése ellenére ment végbe.

Árak

2003 áprilisában az egyhavi átlagos **fogyasztói**-áremelkedés mindössze 0,1% volt, 2002 áprilishoz viszonyítva pedig 3,9%-kal növekedtek az árak. Idén az első négy hónapban a fogyasztói árindex 4,4% volt az előző év azonos időszakához viszonyítva.

2003 márciusában az **ipari** termelői árak havi növekedési üteme az előző hónapokénak felére, 0,6%-ra mérséklődött. Ez elsősorban a belföldi értékesítés 0,4%-os, az év első kéthavi átlagának mindössze egynegyedét kitevő áremelkedésének köszönhető. 12 hónap alatt a termelői árak színvonala 1,2%-kal – ezen belül a belföldi értékesítéseké 4,7%-kal – növekedett, az exportáraké további 1,7%-kal mérséklődött.

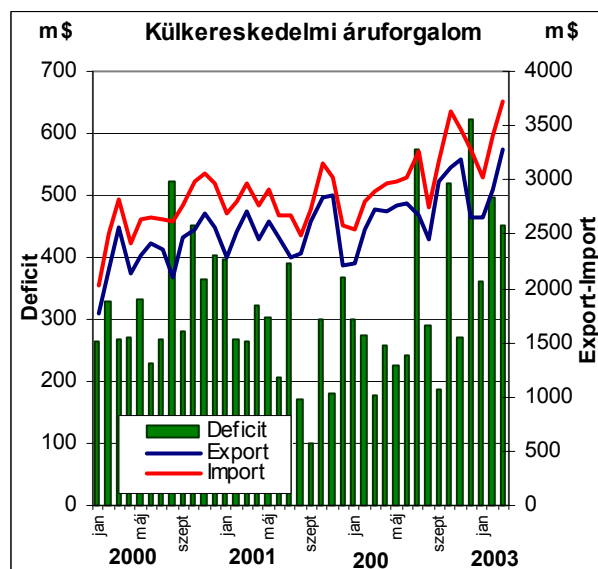
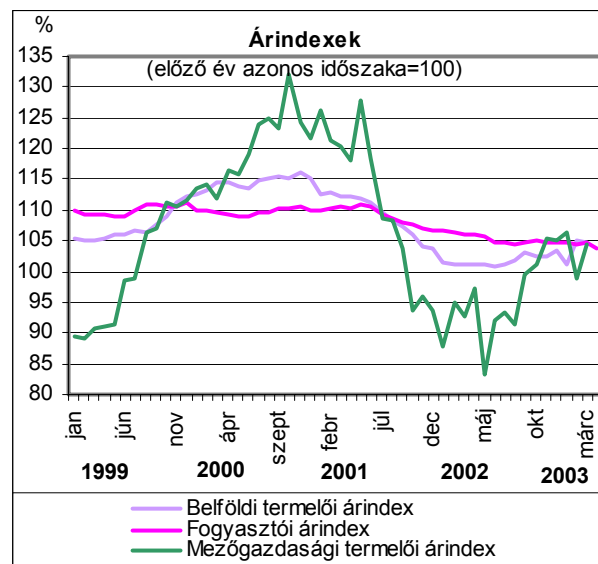
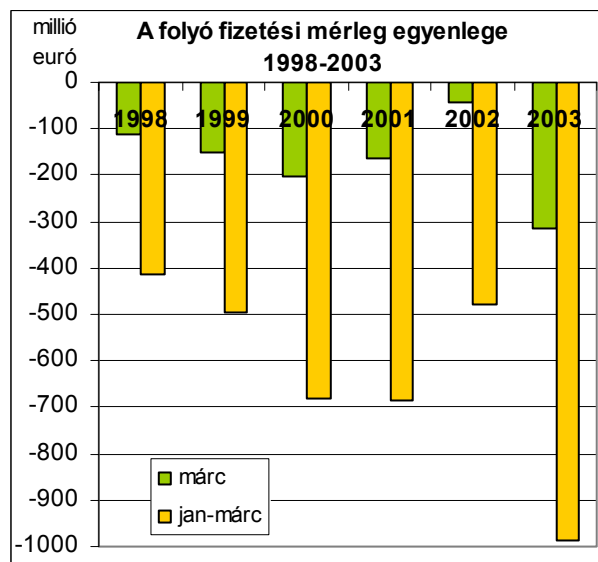
A **mezőgazdasági** termékek termelőiár-színvonala 2003 január–márciusban megközelítőleg azonos volt az előző év ugyanezen időszakában mérttel, ezen belül a növénytermelési és kertészeti termékeké 4,4%-kal nőtt, míg az élő állatok és állati termékeké 5,1%-kal csökkent.

Külkereskedelem

Az idei év első negyedében a kivitel volumene az egy évvel korábbihoz képest nem változott, míg a behozatalé 4%-kal nőtt. Az export értéke 2067 milliárd forintot, az importé 2352 milliárdot tett ki. Az így keletkezett 285 milliárd forint mérleghiány 102 milliárd forinttal haladja meg a 2002 első negyedében regisztrált értéket.

A kivitelben belül a forgalom 60%-át kitevő gépek és szállítóeszközök exportja 2002 első negyedévéhez képest 9%-kal nőtt, míg a 30%-os forgalmi részesedésű feldolgozott termékeké 12%-kal, az élelmiszer, ital, dohány áruфőcsoporté pedig 10%-kal csökkent.

Az import felét kitevő gépek és szállítóeszközök, valamint az energiahordozók volumene egyaránt 3%-kal emelkedett. Az élelmiszerek, italok, dohány áruфőcsoportban 11, a feldolgozott termékeké 6%-os volumenbővülést regisztráltak.

Államháztartás

Az államháztartás (helyi önkormányzatok nélküli) hiánya április végéig 400,4 milliárd forintot ért el, amely az éves előirányzat 48,1%-át teszi ki. A bevételek ezen az időszakban az előirányzat 32,2%-ára teljesültek, míg a jóváhagyott kiadásokból 33,8% került elköltésre.

Áprilisban a központi költségvetés egyenlege 51,5 milliárd forint, a TB pénzügyi alapjainak egyenlege pedig 68,2 milliárd forint hiánnyal zárt. Az elkülönített állami pénzalapok egyenlege 1,5 milliárd forint többletet mutatott. Összességében az áprilisi hiány 118,2 milliárd forint volt.

Tavalyhoz képest áprilisban a *bevételi* oldalon kevesebb volt a személyi adó befizetés (44,8 szemben az 59,33 milliárd forinttal), nőttek viszont a vám- és importbefizetések (7,99 helyett 10,84 milliárd forint). A gazdálkodó szervezetek 26,1 milliárd forint társasági adót fizettek be, szemben a tavalyi 19,97 milliárd forinttal. Általános forgalmi adóból 557,49 milliárd forint érkezett a központi büdzsébe, szemben a tavaly első négyhavi 441,76 milliárd forinttal. A *kiadások* terén a lakástámogatások 36,32 milliárd forintos összege jóval meghaladja a tavalyi 19,2 milliárdot.

Foglalkoztatottság-munkanélküliség

A február-áprilisi időszakban 0,2 százalékponttal kisebb volt a munkanélküliségi ráta, mint január-márciusban. A 6,2%-os mutató még így is magasabb az egy évvel korábbi szintnél, mert 2002 közepén és 2003 elején ugrásszerűen emelkedett a munkanélküliség.

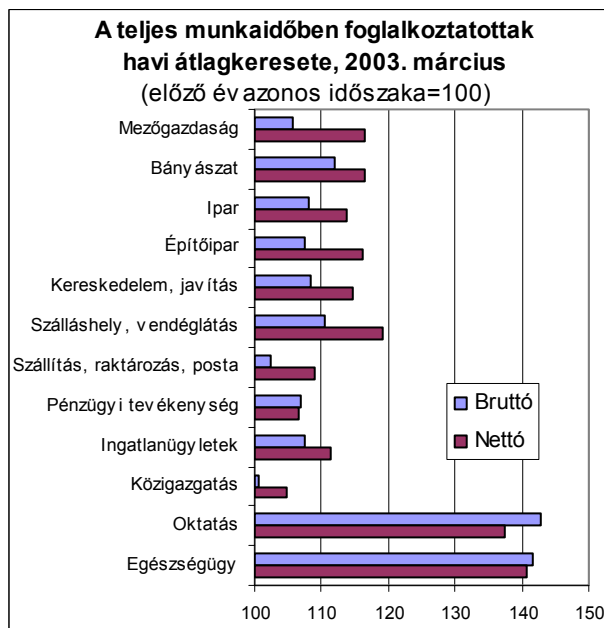
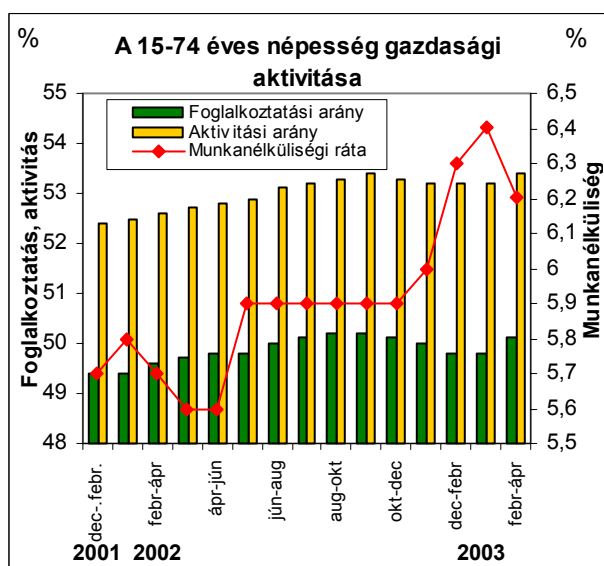
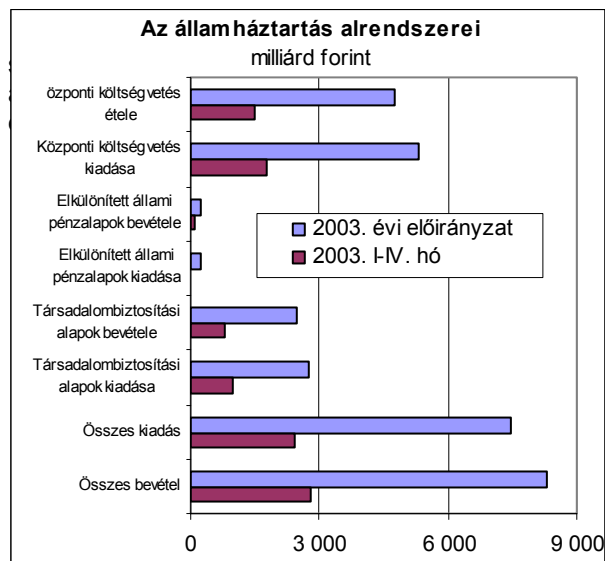
Az állástalanok száma jelenleg 25 ezerrel magasabb a tavalyinál. Emellett a foglalkoztatottak száma is 34 ezerrel több, mint egy évvel korábban. A furcsának tűnő jelenség mögött a gazdasági aktivitás növekedése áll, azaz egyre több ember lép be a munkaerőpiacra.

A fiatalok körében az elmúlt egy évben dinamikusabban növekedett a munkanélküliségi ráta, mivel csökkent a pályakezdekők iránti igény.

Keresetek

2003. január-márciusban a bruttó nominális átlagkereset 15,2%-kal, a nettó átlagkereset 18,9%-kal, a reálkereset (a fogyasztóiár-index 4,6%-os növekedése mellett) 13,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ezen belül a versenyszférában 8,8 %-a költségvetési szektorban viszont 27,3%-kal emelkedtek a bruttó nominális keresetek az előző év első negyedéhez képest.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó nominális átlagkeresete 128,8 ezer forint volt, a versenyszférában 117,8 ezer, a költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állók 154,2 ezer forintot kerestek. Ebben az időszakban a nemzetgazda-

Ipar

Az ipari termelés az előző év azonos időszakához viszonyítva márciusban 7,3%-kal, az év első három hónapjában pedig 4,4%-kal emelkedett. A szezonálisan és munkanaptényezővel kiigazított index szerint márciusban havi szinten 2,6%-os, éves összehasonlításban pedig 4,2%-os volt a bővülés.

Az első negyedév alatt az ipari export 6,9%-kal nőtt, a termelés több mint felét jegyző ipari vámszabad területeken működő szervezeteknél pedig 20,5%-os emelkedést jegyeztek fel. A bőripar és a textilipar mutatta a legnagyobb zsugorodást, leginkább pedig a járműgyártás növelte a termelést.

Építőipar

Az építőipari termelés volumene 2003 márciusában 17,3%-kal csökkent az egy évvel korábbi rendkívüli eredményhez képest. Az év első három hónapjában a termelés 13,5%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál.

Az első három hónapot tekintve a termelés valamennyi régióban csökkent, a legnagyobb mértékben, mintegy 30%-kal a közép-magyarországi, és az észak-alföldi székhelyű szervezeteké. Az építőipari vállalkozások márciusban 62,9%-kal kevesebb új szerződést kötöttek, mint egy évvel korábban.

2002 márciusához képest az építőipari tevékenység költségalapon számított árai 5,3%-kal emelkedtek, az előző havinál pedig 1,4%-kal voltak magasabbak az építőipari árak.

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumene az előző év azonos időszakához viszonyítva 1,2%-kal, az előző negyedévhez képest –szezonálisan kiigazított index szerint- 1,9-kal csökkent. A 2003. I. negyedévi beruházások teljesítményértéke 472 milliárd forint volt.

A legnagyobb arányú, 38%-os csökkenés a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban volt. Az egyéb közösségi, személyi szolgáltatások 24,7%-os visszaesésének oka a tavalyi évben a szennyvízelvezetés, és –kezelés beruházásainak kimagasló értéke. 13,5%-kal csökkent a nagyobb súlyt képviselő szállítás, raktározás, posta és távközlés teljesítménye. A beruházások több mint egynegyedét adó ingatlan-ügyletek, gazdasági szolgáltatások nemzetgazdasági ág pedig 8%-kal bővült, elsősorban a lakásberuházásoknak köszönhetően. A beruházások további 25%-át képviselő feldolgozóipar beruházásainak volumene 4,4%-kal emelkedett, szemben a múlt évben bekövetkezett 10%-os csökkenéssel.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon: *Gazdasági Havi Tájékoztató, 2003/Május, MKIK GVI, Budapest.*

